

ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ

А.Ю.Пилипенко, студентка М-71/1

Сумський державний університет

У статті проведений аналіз факторів, що впливають на формування та розвиток трудового потенціалу. Серед зазначених демографічних, соціально-економічних, соціально-психологічних, інформаційно-інноваційних та екологічних чинників впливу на формування та розвиток трудового потенціалу було виявлено вплив інституціонального середовища. Удосконалення діяльності правових, економічних інститутів, інститутів у сфері охорони здоров'я, освіти соціального захисту населення має позитивний вплив на розвиток трудового потенціалу.

В умовах ринкової економіки особливого значення набуває проблематика розвитку трудового потенціалу. Існує потреба в створення ефективної системи управління розвитком трудового потенціалу. Метою функціонування зазначеної системи є підвищення показників діяльності як підприємства так і соціально-економічних показників на регіональному та державному рівнях. Актуальним є виявлення факторів, що мають позитивний чи негативний вплив на формування та розвиток трудового потенціалу.

К. Білецька [1] фактори, що впливають на формування трудового потенціалу поділяє на кількісні (чисельність персоналу, кількість робочого часу, відпрацьованого персоналом, структура за видами робіт, гендерна структура персоналу) та якісні (психофізіологічна працездатність, загальноосвітній та професійно-кваліфікаційний рівень персоналу, рівень культури, моральна зрілість, мобільність, трудова активність).

Я. Гавриленко[2] зазначає про роль держави в розвитку трудового потенціалу. Інститут держави має створити умови для реалізації та розвитку «професійно-кваліфікаційного, психофізіологічного, творчого, мотиваційного, морального потенціалів працівників». Саме підвищення рівня життя та матеріального добробуту населення сприяють збереженню і розвитку трудового потенціалу.

Т. Обелець [3] проаналізувавши такі фактори впливу на розвиток трудового потенціалу, як демографічні, соціально-економічні, соціально-психологічні, інформаційно-інноваційні та екологічні довів, що розвиток трудового потенціалу відбувається в системі ринку праці та зайнятості. Саме інституційні зміни функціонування ринку праці можуть сприяти розвитку трудового потенціалу.

Д. Мельничук, Г. Шпиталенко [4] зазначають, що розвиток трудового потенціалу залежить від ефективної соціальної політики держави. Передумовою людського розвитку є

застосування в практичній діяльності стандартів соціальної держави. Виконання таких функцій держави, як: захисна, стимулююча, інвестиційна, адміністративна дає можливість створення ефективної платформи розвитку трудового потенціалу.

О. Харун [5] вважає, що на розвиток трудового потенціалу підприємства впливають екзогенні(зовнішні) та ендогенні(внутрішні)фактори, які доцільно виявляти і враховувати на державному, регіональному, галузевому та на рівні підприємства. До екзогенних факторів були віднесені: науково-технічні, соціально-економічні, політико-правові, природно-кліматичні, культурні фактори, сукупність ендогенних факторів склали особисті якості, професійні, демографічні, культурні фактори.

Проведені дослідження свідчать, що не існую єдиного підходу до формування системи факторів, що впливають на формування та розвиток трудового потенціалу. Крім виявлених та проаналізованих чинників впливу на формування та розвиток трудового потенціалу доцільно виділити такий фактор впливу, як інституціональне середовище. Інституціональне середовище необхідно розглядати в площині взаємодії систем «економіка – політика», «економіка – право», «економіка – мораль», «економіка – ідеологія», «економіка – культура» тощо [6].

Інституційне середовище представлено формальними та неформальними інститутами, що визначають поведінку та взаємодію у суспільстві, функціонування яких спрямовано на підвищення соціально-економічних показників та якості життя населення. В Україні на сьогодні постає питання удосконалення функціонування правових, економічних інститутів, інститутів у сфері охорони здоров'я, освіти, соціального захисту населення, які забезпечують підґрунтя для розвитку трудового потенціалу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Білецька К. В. Трудовий потенціал як чинник активізації інноваційних процесів. *Ефективна економіка*. 2014. № 4. С. 70-80.
2. Гавриленко Я. В. Сутність та підходи до розвитку трудового потенціалу підприємства. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2019. № 52. С. 30-38.
3. Обелець Т. В. Сучасні детермінанти розвитку трудового потенціалу України. *Економіка та держава*. 2020. № 6. С. 160–164.
4. Мельничук, Д. П., Шпиталенко, Г. А. Розвиток трудового потенціалу та соціальна відповідальність як функціонал-імперативи соціальної політики України. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2018. №1. С. 74-79.
5. Харун О. А. Фактори впливу на трудовий потенціал промислового підприємства. *Економічний простір*. 2017. № 117. С. 225-236.

6. Шевчук Ж. А., Федорчук Н. В. Проблеми розвитку інституціонального середовища в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2016. № 6. С. 141-144.

Матеріали надійшли 25 січня 2021 року